

І ВСЕ МИНЕ, ЩО ГІРКО БУЛО, НАСТАНУТЬ ДИВНІ РОКИ; ЧОГО Ж ВИ СТАЛИ, МОЇ ДІТИ?

Січневий календар щедрий на свята, але найвелелюднішим і найжаданішим у Калинівському районі, що на Вінниччині, є Дні сатири й гумору, присвячені класику української літератури, автору співомовок, пісень, серед них всесвітньо відомої «Повій, вітре, на Україну», лікарю й громадському діячеві Степанові Руданському. Свій відлік щорічне Всеукраїнське свято сатири та гумору ім. Степана Руданського розпочало у 1981 році, й з того часу стало своєрідною візитівкою культурно-мистецького життя цього краю.

Ось і цього року 16-17 січня у селі Хомутиці в гарно прибраному музеї поета змістовну й цікаву екскурсію провела його директор Оксана Петрівна Мудрик. Пошановувачі поета й лікаря поклали квіти до пам'ятника Степану Руданському та на могили його батьків, що знаходяться неподалік. Глядацька зала Будинку культури була вщент заповнена. Цікаву святкову програму підготував місцевий народний фольклорний театр сатири й гумору «Вінок Руданського», в якій поєдналась весела українська пісня з дотепним гумором. Наступного дня гостей зустрічала Калинівка. На центральній площі міста грав духовий оркестр Національної гвардії України. Присутніх привітав піснями, гуморесками, інсценівками народний колектив «Кумасеньки» районного Будинку культури, лауреат премії ім. Степана Руданського та колективи художньої самодіяльності з різних куточків України.

На свято запросили військовослужбовців з Національної гвардії України та бійців АТО. Вислів «Сміємось і не здаємось» – став лейтмотивом свята. Цьогорічним лауреатом Всеукраїнської літературно-мистецької премії імені Степана Руданського став мешканець села Пиків Калинівського району, член Вінницького куреня гумористів ім. Степана Руданського Олексій Бойко за збірку «Танці у кропиві», до якої увійшло 250 вибраних гуморесок з його творчого доробку. На святі автор отримав також посвідчення члена НСПУ, прочитав декілька своїх гуморесок. Дипломантами цієї премії став авторський колектив видання «І я знов живий світ оглядую...» (Київ, 2014), присвяченого 180-річчю від дня народження Степана Руданського. До складу авторів увійшли генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України Раїса Павленко, кандидат медичних наук Юрій Віленський, вчений секретар ННМБУ Олена Кірішева, головний бібліотекар наукової бібліотеки Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова Ольга Юрчишина.

Визначною подією останнього часу стало перейменування площі Леніна та присвоєння їй імені Степана Руданського, про що й було оголошено на святкуванні. Багато зусиль до цього доклав правнучатий племінник Степана Руданського, лауреат літературно-мистецької премії імені свого видатного родича, військовий лікар Олексій Боржковський.

В Ялті, незважаючи на політичну ситуацію, патріоти на день народження поета й лікаря 6 січня та в день його смерті 3 травня приходять на могилу Степана Руданського, щоб вшанувати його пам'ять. Цього року на адресу земляків поета та його нащадка Олексія Боржковського напередодні свята надійшли з Криму SMS, щоправда, російською мовою: «С днем рождения Степана Руданского!».

Шанує люд поета й лікаря, який пророкував Україні щасливе майбутнє:

Та гей, бики! Зерно поспіє,
Обілліє золотом поля,
І потече ізнову медом
І молоком свята земля.

І все мине, що гірко було,
Настануть дивнії роки;
Чого ж ви стали, мої діти?
Пора настала! Гей, бики!

А чи в незалежній Україні все робиться можливе для гідного вшанування пам'яті Степана Руданського? Ще у 1923 році академік Агатангел Кримський писав: «П'ятдесят літ зминуло, відколи помер Руданський (1873), і перед Усеукраїнською академією наук стоїть невідкладна повинність – дати нарешті академічне видання всіх його писань. Разом з тим треба було б якось докладніше в'яснити й його життєпис, ще й досі дуже-дуже неосвітлений». Академічного видання творів Степана Руданського не маємо й досі. Ціла низка його творів невідомі для пересічного читача, бо ще донедавна були під забороною через виразно національні мотиви у них: історичні співи (поеми) «Мазепа, гетьман український», «Іван Скоропада», «Павло Полуботок», «Вельямін», «Павло Апостол», «Мініх», пісні «До України», «Гей, браття-козаки», «Гей, бики!» тощо. Ще не повернулись до програми загальноосвітніх навчальних закладів твори нашого класика Степана Руданського, свого часу вилучені з неї: «Повій, вітре, на Вкраїну», «Наука», «Гей, бики» та інші, які мають потужний потенціал для виховання любові до рідної землі, до української мови, історії, культури, формування патріотичних почуттів, та глибокого розуміння громадянського обов'язку.

Не забуваймо й про те, що поет-класик возвеличив українську мову, поклавши в основу свого життя і творчості Національну ідею – боротьбу за українську мову як основу існування нації і держави.

Ольга ЮРЧИШИНА,
головний бібліотекар наукової бібліотеки
Вінницького національного медичного
університету ім. М. І. Пирогова